



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 120/2026-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej STEHURA & partners, v.o.s., Dolný val 574/7, Žilina, proti rozsudkom Správneho súdu v Banskej Bystrici č. k. ZA-31S/133/2022-131 z 24. októbra 2024 a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Svk/18/2025 z 22. októbra 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 17. februára 2026 domáha vyslovenia porušenia základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1, na vyvlastnenie iba v nevyhnutnej miere podľa čl. 20 ods. 4 a súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a nebyť zbavený majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok ustanovených zákonom podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkami správneho súdu o zamietnutí jej správnej žaloby a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NSS“) o zamietnutí jej kasačnej sťažnosti.

2. Sťažovateľka na správnych súdoch namietala, že podľa zákona č. 282/2015 Z. z. o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyvlastňovací zákon“) jej boli vyvlastnené podiely na častiach pozemkov na základe § 24e zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, podľa ktorého možno vo verejnom záujme vyvlastniť pozemky, ktoré nie sú vo vlastníctve obce z dôvodu, že dosiaľ nedošlo k ich majetkovoprávnemu vyporiadaniu a nachádzajú sa pod miestnymi komunikáciami v užívaní.

II.

3. Na návrh obce okresný úrad rozhodnutím z februára 2022 za 136,26 eur (2,01 eura za m²) vyvlastnil v prospech obce podiely sťažovateľky na geometrickým plánom určených častiach pozemkov. Z listu vlastníctva, katastrálnej mapy, ortofotomapy a pasportu miestnych komunikácií

schváleného obecným zastupiteľstvom v roku 2013 považoval za preukázané, že na pozemkoch sú miestne komunikácie. K námietke sťažovateľky, že ich stavba nebola povolená, uviedol, že boli postavené pred rokom 1976. Podľa okresného úradu nebol dôvod preukazovať, či stavba komunikácie bola skôr povolená, keďže práve na usporiadanie takýchto stavieb slúži § 24e cestného zákona. Odvolanie sťažovateľky proti rozhodnutiu okresného úradu zamietlo ministerstvo rozhodnutím z mája 2022. Podľa ministerstva okresný úrad správne vychádzal z toho, že ide o existujúce miestne komunikácie v užívaní, ktoré sú v súlade s cieľmi a zámermi územného plánovania, a preto je bez významu, či boli stavebne povolené.

4. Ústavou sťažnosťou namietaným rozsudkom správny súd žalobu sťažovateľky o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia ministerstva zamietol. Odmietol jej tvrdenie, že vo veci malo byť ústne pojednávanie, keďže to žiaden predpis neukladá. Uviedol, že ministerstvo sa s námietkami sťažovateľky vysporiadalo. Ako nedôvodnú vyhodnotil námietku sťažovateľky, že existenciu a užívanie miestnej komunikácie vylučuje časť výroku rozhodnutia okresného úradu, ktorým bolo obci uložené začať užívať pozemky na účel vyvlastnenia do piatich rokov od právoplatnosti rozhodnutia. Podľa správneho súdu je tomu z dôvodu, že uloženie tejto povinnosti podľa § 13 ods. 2 písm. e) vyvlastňovacieho zákona má účinky len do budúcnosti a neovplyvňuje skoršie užívanie miestnej komunikácie. K námietke zmatečnosti výroku rozhodnutia okresného úradu správny súd poukázal na to, že podľa cestného zákona možno pozemky vyvlastniť buď na výstavbu ciest (§ 17a), alebo na ich usporiadanie pri miestnych komunikáciách v užívaní (§ 24e). Hoci vo výroku boli uvedené oba dôvody, ide o nepodstatné pochybenie, keďže z odôvodnenia je zrejmé, že k vyvlastneniu došlo z dôvodov podľa § 24e cestného zákona.

5. Ako nedôvodnú vyhodnotil správny súd námietku nedostatočného zdôvodnenia verejného záujmu, keďže tým bol jasne vyjadrený záujem verejnosti na užívaní miestnej komunikácie zabezpečujúcej prístup k nehnuteľnostiam. To prevažuje nad vlastníckym právom sťažovateľky. Rovnako ako nedôvodnú vyhodnotil námietku sťažovateľky o nesplnení podmienky podľa § 2 ods. 2 vyvlastňovacieho zákona, podľa ktorého vyvlastnenie musí byť v súlade s cieľmi a zámermi územného plánovania, ktoré sa preukazujú územným rozhodnutím, územným súhlasom alebo záväzným stanoviskom obce. K tomu správny súd uviedol, že skutočnosť, že obec je vyvlastniteľom a aj orgánom územného plánovania, nie je v rozpore so zákonom.

6. Kasačnú sťažnosť sťažovateľky NSS zamietol ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom. Vychádzal z toho, že sťažovateľka namietla rovnaké skutočnosti ako v správnej žalobe. V zhode so správnym súdom vyhodnotil námietku o tom, že na pozemkoch nie je miestna komunikácia. Poukázal na delimitačný protokol okresného národného výboru a obce z roku 1991, podľa ktorého na obec prešla aj miestna komunikácia, ktorá bola v protokole označená parcelnými číslami, pričom konkrétna identifikácia sa uskutočnila geometrickým plánom na účely vyvlastnenia. Ako nedôvodnú vyhodnotil námietku sťažovateľky o tom, že pasport miestnych komunikácií nemá právny základ. Prítom poukázal na § 3d ods. 9 cestného zákona a zdôraznil, že táto technická evidencia bola vypracovaná v júli 2013. Podľa NSS tieto dokumenty a aj ďalšie písomnosti (ortofotomapa, záväzné stanovisko obce) potvrdzujú, že ide o reálne dlhodobo užívané miestne komunikácie. NSS sa stotožnil s tým, že dôvodom vyvlastnenia je verejný záujem, ktorý spočíva vo všeobecne prospešnej efektívnej cestnej infraštruktúre.

III.

7. Sťažovateľka opisuje rozhodnutia okresného úradu a ministerstva. Je toho názoru, že správny súd a NSS sa nedostatočne vysporiadali s jej námietkami. Nesúhlasí so závermi NSS o preukázaní existencie miestnej komunikácie, keďže označenie miestnej komunikácie v delimitačnom protokole nie je zhodné s označením vyvlastnených pozemkov. To platí osobitne z toho dôvodu, že v delimitačnom protokole je komunikácia označená jedným názvom, no v súčasnosti má dve čísla. Podľa sťažovateľky už pred prechodom komunikácie do vlastníctva obce musela existovať jej stavebná dokumentácia. Z toho, že nebola predložená, vyvodzuje to, že NSS nesprávne vychádzal z pasportu miestnych komunikácií z roku 2013.

8. Sťažovateľka uvádza, že v minulosti bola zriadená dočasná panelová cesta, ktorá mala byť prístupom na stavenisko, no obyvatelia ju začali užívať ako prístupovú cestu. Podľa sťažovateľky správne orgány riadne nezistili skutkový stav, a preto dospeli k nesprávnemu záveru o miestnej komunikácii, ktorá prešla do vlastníctva obce. To podľa sťažovateľky viedlo k nesprávnemu právnemu záveru o vyvlastnení. Sťažovateľka nesúhlasí ani s tým, že bol daný verejný záujem na vyvlastnení, keďže ho nemožno stotožňovať so záujmom časti obyvateľov obce.

IV.

9. O porušení základných práv a slobôd sťažovateľky ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom správneho súdu bol na jej kasačnú sťažnosť príslušný rozhodnúť NSS. Ústavná sťažnosť je tak proti rozsudkom správneho súdu podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) neprípustná, a preto bola v tomto rozsahu podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

10. V rozsahu proti rozsudku NSS je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá. Ústavný súd nezastupuje všeobecné súdy, ktoré interpretujú a aplikujú zákony. Posúdenie veci všeobecným súdom je protiústavné, ak sú jeho závery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti pri výklade a aplikácii zákona by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia zákona, že by zásadne poprel jeho účel a význam (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Úlohou správneho súdnictva nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či pri riešení konkrétnych otázok rešpektovali príslušné predpisy. Správny súd nie je súdom skutkovým, ale súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy (IV. ÚS 127/2012).

11. Napadnutý rozsudok NSS, ktorý konal a rozhodoval ako súd kasačný, nemožno hodnotiť izolovane, ale iba v kontexte s rozsudkom správneho súdu a predchádzajúcimi rozhodnutiami okresného úradu a ministerstva. Právnym základom vyvlastnenia podielov sťažovateľky na pozemkoch bolo prechodné a dočasne aplikovateľné (návrh na vyvlastnenie bolo možné podať len do konca roka 2000) ustanovenie § 24e cestného zákona. Toto ustanovenie obciam (okrem iných vlastníkov ciest) umožnilo z dôvodu týmto ustanovením deklarovaného verejného záujmu vyvlastnením nadobudnúť vlastnícke právo k pozemkom, ktoré dovtedy neboli vo vlastníctve obcí. Podmienkou bolo to, že pozemky neboli „majetkovoprávne vyporiadané“ a na pozemkoch sa nachádza „miestna komunikácia v užívaní“.

12. Niet pochýb, že obec nemala majetkovo vyporiadané vlastníctvo k pozemkom, o ktorých tvrdila, že je na nich postavená miestna komunikácia. Spornou otázkou v konaní na správnych orgánoch a následne na správnych súdoch bolo to, či na pozemkoch sťažovateľky je miestna komunikácia v užívaní. Záver okresného úradu o tom, že ide o miestnu komunikáciu, vychádzal z dôkazov predložených obcou. Rozhodujúcim prvkom bol faktický stav zachytený v pasporte – zjednodušenej dokumentácii miestnych komunikácií schválenej obecným zastupiteľstvom v čase faktického užívania miestnej komunikácie. Argumentácia sťažovateľky na strane druhej vychádza z toho, že stavba miestnej komunikácie nebola povolená, keďže obec o tom nepredložila dokumentáciu z obdobia časovo bližšie nešpecifikovanej stavby miestnej komunikácie.

13. Na tento rozpor okresný úrad reagoval právnou úvahou, ktorej podstatou bolo to, že nebol dôvod preukazovať, či stavba komunikácie bola skôr povolená, keďže práve na usporiadanie takýchto stavieb slúži § 24e cestného zákona. Tento rozhodujúci právny argument, o ktorého zákonnosť oprel svoj záver správny súd a následne NSS, nemožno považovať za mylný, keďže zodpovedá textu a účelu pre vec sťažovateľky rozhodujúceho § 24e cestného zákona. Je zrejmé, že jeho účelom je vyporiadanie faktického stavu spočívajúceho v tom, že na cudzích pozemkoch fakticky existuje miestna komunikácia, ktorá bola postavená bez toho, aby si jej stavebník alebo vlastník zabezpečil vecné právo umožňujúce zriadenie a užívanie tejto stavby na cudzom pozemku. Faktický stav existencie cesty bol v konaní preukázaný z listinných dôkazov a pripúšťala ho i sťažovateľka, keď uvádzala, že najprv bola zriadená cesta umožňujúca prístup k stavbám, pričom túto cestu následne ako prístup užívali vlastníci stavieb.

14. Sťažovateľka svojou argumentáciou nad rámec znenia zákona žiadala, aby obec preukázala i to, že takáto stavba bola v období jej faktického zriadenia aj stavebne povolená. Takáto požiadavka však z § 24e cestného zákona nevyplýva, keďže vyvlastniť možno pozemky, na ktorých sa nachádzajú miestne komunikácie v užívaní, no nie miestne komunikácie, o ktorých by bolo preukázané, že boli postavené podľa v minulosti platných stavebných predpisov. Závery NSS, ktoré vychádzajú z právneho posúdenia okresného úradu, ministerstva a správneho súdu, tak nie sú zjavne mylné a vo veci sťažovateľky bol dôvod na použitie § 24e cestného zákona a následného postupu okresného úradu podľa vyvlastňovacieho zákona. Zásah do vlastníckeho práv sťažovateľky tak mal jasný zákonný základ, pričom k vyvlastneniu došlo v jasne zákonom deklarovanom verejnom záujme na všeobecne prospešnej cestnej infraštruktúre, ktorú nemožno redukovať len na záujem tej skupiny občanov, ktorá sťažovateľkou označené miestne komunikácie reálne využíva. Rovnako nemožno dospieť k záveru, že by k vyvlastneniu sťažovateľky došlo nad nevyhnutnú mieru. Z tvrdení sťažovateľky totiž vôbec nevyplýva, že by vyvlastnené časti pozemkov presahovali rozsah roky využívanéj miestnej komunikácie. To vylučuje, že by namietaným rozsudkom NSS boli porušené v ústavnej sťažnosti uvedené ústavné práva sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. februára 2026

Robert Šorl
predseda senátu